

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

АНДРЕЙКО О. Методичний потенціал навчально-мовленнєвих ситуацій як ефективного засобу для формування компетентності в говорінні учнів старшої школи на уроках англійської мови	13
АТРОЩЕНКО Т.О. Професійна компетентність майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти у контексті вимог сьогодення	15
БАБЛЯ А., ТОМАШЕВСЬКА М.О. Етапи професійного становлення майбутнього вчителя в контексті освітніх реформ	16
БАБЛЮК В.М., ГОРВАТ М.В. Нормативно-правове забезпечення волонтерської діяльності дітей та молоді в Україні	18
БЛИЧКО В.А., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Роль взаємодії школи і батьків у розвитку фізичного виховання молодших школярів	21
БОБЕЛА Ю. В., ЛАЛАК Н. В. До проблеми формування конструктивно-просективних умінь у майбутніх учителів початкових класів	23
БОНДАР Т. І. Культурна компетентність майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти у США й Україні	25
БОРБЕЛЬ Г., ТОМАШЕВСЬКА М.О. Педагогіка партнерства як необхідна умова ефективності освітнього процесу закладів освіти	27
БОРЖАВИЧ Т. В., ПИНЗЕНИК О. М. Завдання процесу формування здоров'язбережувальної компетентності дітей дошкільного віку	29
БОРИСОВА О.О. Андрагогічний підхід до організації навчання у закладах вищої освіти	31
БРИЖАК Н. Ю. Позаурочна виховна робота: теоретичний аспект	33
БУЧМЕЙ І.М., КОБАЛЬ В.І. Місце внутрішньої системи забезпечення якості освіти в освітній системі закладу загальної середньої освіти	35
БУЧМЕЙ М.І., КОБАЛЬ В.І. Формування позитивного іміджу закладу освіти	37
ВАН ІНАНЬ. Актуальність формування стилю педагогічного спілкування у фаховій підготовці майбутніх учителів музики	38
ВАРВАРИНЕЦЬ Е. І., МОЧАН Т. М. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до взаємодії з батьками.....	40
ВАСИЛЬЦЮН І.П., КУШНІР І.І. Управління навчально-виховним процесом у закладах освіти на засадах здоров'язберігаючих технологій	42
ВІДЬМЕНКО М.О. Розвиток освіти на користь сталого розвитку	44
ГАЛАБУРДА М.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Застосування форм і методів національно-патріотичного виховання здобувачів початкової освіти у закладі загальної середньої освіти	46
ГАНГУР Г.В.,ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Розвиток творчих здібностей учнів початкової школи як процес удосконалення якостей особистості	48
HERSTSOVSKA NATALIA, RUSYN OLEKSANDRA The use of interchangeable english synonyms in different pedagogical situations	50
ГИРБА К. В., ЛАЛАК Н. В. До проблеми формування професійної позиції педагога	51
ГОЛОМБ В.Ю., КОБАЛЬ В.І. Становлення та розвитку закладів системи професійно-технічної освіти в Закарпатті кінця ХІХ- початку ХХ століття: постановка проблеми	53
ГОМА І. В. Проблеми реалізації права на освіту дітей з особливими освітніми потребами в Україні	54

their own role in speech. Therefore, sometimes it is wrong to use one of them when the other synonym should be used [3].

In the end, English has a rich vocabulary that reflects the borrowings it has taken from all over the world. Some words can be interchanged in all contexts, without any shift in connotation, but other words require a particular context because of their own set of meanings and unique qualities.

References

1. Andreichuk N.I. Contrastive lexicology of English and Ukrainian languages: theory and practice: textbook. Kherson : Publishing House "Helvetica". 2019. 236 с.
2. Edmonds Ph. Near-Synonymy and Lexical Choice. *Computational Linguistics*. 2002. Vol. 28. No. 2. P. 105.
3. WORD CHOICE AND SYNONYMY IN CONTEXT / G. A. Saydaliyeva et al. // *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*. 2020. Vol. 7. No. 11. P. 265.

УДК 378.147:005

ГИРБА К. В., ЛАЛАК Н. В.
Мукачівський державний університет

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ ПЕДАГОГА

Одним із головних завдань в контексті реформування освіти є підготовка педагогів, здатних компетентно, відповідально й творчо здійснювати професійну діяльність, постійно прагнути до саморозвитку й самоосвіти, тобто бути активним суб'єктом освітньої діяльності, якому притаманна власна професійна позиція.

Аналізуючи науково-педагогічну літературу [1; 2; 5], ми з'ясували, що феномен професійної позиції вчителя в педагогіці тісно пов'язаний із суспільно-політичними змінами історичного процесу, які зумовлювали динаміку провідних особистісних якостей і суб'єктних його властивостей. У філософії позицію педагога вивчають на загальнометодологічному рівні в аспекті дослідження активної життєвої позиції людини загалом, як форму світоглядного підходу до її трактування. Це поняття конкретизується в працях багатьох відомих мислителів у контексті становлення життєвої позиції вихователя-наставника як основи його самовираження, прояву небайдужості й активності у роботі з дітьми, у процесі виконання професійних обов'язків (Сократ, Піфагор, Конфуцій, Паскаль та ін.).

Найбільш активно проблему формування професійної позиції педагога вивчали у 90-і роки ХХ століття, що зумовило виокремлення низки напрямів дослідження цього феномену (філософського, соціологічного, психолого-педагогічного), визначених працями А. Маркової, О. Гуторової, К. Бурмистрової, Л. Красовської, К. Лаптевої, І. Луценко, С. Щербини й ін. [1].

У словниках та енциклопедіях «позицію» трактують як твердження, погляд, оцінку певного факту, події, явища; дію, поведінку, зумовлену ставленням людини, оцінкою нею певних подій і явищ [3; 6; 7]. Достатньо широко термін «позиція» застосовується у наукових доробках у контексті характеристики професійної діяльності, зокрема педагогічної професії. Тому

особливий інтерес для нашого дослідження становлять близькі за змістом поняття «позиція педагога», «педагогічна позиція», «професійна позиція педагога», що висвітлюється у публікаціях Г. Абрамової, Г. Аксьонової, В. Бедерханової, М. Боритка, І. Ісаєва, Л. Кондрашової, Л. Красовської, А. Маркової, Л. Мітіної, В. Сластьоніна, В. Слободчикова, О. Темченко, А. Чернявської, В. Шаталова, Е. Шиянова та ін.). Так згідно із Л. Бутенко, позиція педагога – це позиція людини, яка самовизначилася в усій повноті своєї професії [2].

В. Сластьонін трактує позицію учителя-вихователя як систему інтелектуальних, вольових і емоційно-оцінних відносин зі світом, педагогічною дійсністю і педагогічною діяльністю, що є джерелом активності вчителя. Ця система, на думку вченого, визначається, з одного боку, тими вимогами, очікуваннями і можливостями, які ставить та надає педагогу суспільство, а з іншого – діють внутрішні, особисті джерела активності (переживання, мотиви та завдання педагога, його ціннісні орієнтації, світогляд, ідеали тощо)

Нам імпонує позиція В.Святохи, який інтегрує проблему формування позиції особистості педагога з процесом його професійного розвитку, можливого через освоєння власне професійної ролі, розвиток професійної мотивації, інтересів і установок, які слугують показником готовності до вирішення специфічних педагогічних завдань, пов'язаних із входженням у світ власної професії. Вагомими є погляди В. Сухомлинського, який одним із перших проголосив важливість гуманного ставлення в педагогічній діяльності. Учений розглядав цю позицію як головне свідчення професіоналізму вчителя [4].

Аналіз літератури з досліджуваної проблеми дозволяє визначити такі функції професійної позиції педагога: світоглядну, мотиваційну, професійної соціалізації, самоідентифікації, рефлексивну, діяльнісно-перетворювальну, мобілізаційну, регулятивну, функціясамопрезентації.

Отже, професійна позиція виражає готовність фахівця до виконання свого професійного призначення відповідно до вимог і запитів суспільства й визначається усвідомленим, відповідальним його ставленням до себе як суб'єкта освітньої діяльності, до результатів розвитку закладу загальної середньої освіти. Формування професійної позиції забезпечує ефективність роботи вчителя щодо інтелектуального й духовного розвитку суб'єктів освітньої діяльності; дозволяє формувати в них широкий світогляд, систему культурних і суспільних цінностей на основі власного життєвого досвіду; забезпечує результативність форм, методів і засобів педагогічного впливу.

Література

1. Бедерханова В. П. Особистісно-професійна позиція педагога. К.: 2001. 220 с.
2. Бутенко Л. Л. Формування позиції педагога *Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки*. 2005. № 9(92). С. 184–192 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун». 2009. 1736 с.
4. Сухомлинський В.О. Вибрані твори : в 5 т. К.: Рад. школа, 1976. Т. 4: Розмова з молодим директором. К.: Радянська школа. 1976. С. 393-628.
5. Темченко О. В. Педагогічні умови формування професійної позиції вчителя: дис. ...

канд. пед. наук : 13.00.04. Х., 2010. 267 с.

6. Професійна освіта: Словник / [уклад. С.У.Гончаренко та ін.; за ред. Н.Г.Ничкало]. К.: Вища школа. 2000. 380с.

7. Український педагогічний словник / [укл. С.У.Гончаренко]. К., 1997. 374с.

УДК 377''18/19''(477.87)

ГОЛОМБ В.Ю., КОБАЛЬ В.І.
Мукачівський державний університет

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В ЗАКАРПАТТІ КІНЦЯ ХІХ- ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Метою нашої роботи є дослідження процесу становлення та розвитку закладів системи професійно-технічної освіти в Закарпатті, відповідно до історичних періодів та вивчення соціально-педагогічних основ функціонування закладів професійно-технічної освіти Закарпаття зазначеного періоду, структури та змісту освітнього процесу того часу у підготовці кваліфікованих робітників ремісничих професій краю.

У даному напрямку наукових досліджень проводилося мало, про що свідчить незначна кількість публікацій у науковому середовищі.

Разом з тим, історичні аспекти регіонального розвитку освіти в Закарпатті розкрито у дослідженнях М.Болдижара, М.Вегеша, Г.Вереша, В.Гарагонича, І.Гранчака, Д.Данилюка, С.Жупанина, М.Зимомрі, В.Ілька, П.Лизанця, М.Макари, О.Ороса, Г.Павленка, В.Палька, І.Попа, С.Федаки, В.Химинця, В.Худанича та ін.

Педагогічні особливості регіонального розвитку освіти в Закарпатті розкрито у дослідженнях М.Баяновської, О.Бенци, В.Гомонная, Д.Демчилі, А.Ігната, М.Кляп, М.Кухти, І.Небесника, Г.Розлуцької, В.Росула, Т.Росул, О.Фізеші, П.Ходанича, О.Яцини та ін. [1].

Алгоритм нашої дослідницької роботи передбачає дослідження наступних етапів розвитку професійно-технічної освіти, відповідно до історичних періодів.

Виникнення і перший період становлення та розвитку системи професійно-технічної освіти на Закарпатті (перші спеціальні ремісничі державні школи - кінець ХІХ століття – початок ХХ століття, коли Закарпаття перебувало у складі Австро-Угорської імперії).

Пізніше, другий період, із включенням Закарпаття у вересні 1919 року до складу Чехословаччини, значно розширюється мережа навчальних закладів системи професійно-технічної освіти: перша державна фахова деревообробна школа для учнів – ремісників на Закарпатті в Ужгороді, типові ремісничі школи в інших місцях краю, яких, станом на 1936 рік, нараховувало уже 25 [2].

Позаяк наш край пізніше всіх увійшов до складу Радянської України, то і відлік часу існування нової системи професійно-технічної освіти розпочинається лише з 1945 року (третій період). Зрозуміло, що моделлю цієї системи стала існуюча радянська система трудових резервів. Першими професійними

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>